

végeztünk, hanem az építkezéshez kapcsolódó további földmunkák régészeti megfigyeléssel történő végzését kötöttük ki. Az előkerült leleteket a Budapesti Történeti Múzeum középkori leletraktárában és az Aquincumi Múzeum leletraktárában helyeztük el.

KÁRPÁTI ZOLTÁN

45. Budapest, II. Tölgyfa utca 3. – Henger utca 2.
B, Ró, Kö, Kk

A telken, ahol a BKV használaton kívüli villamosremíze áll, a Margit Palace Kft. megbízásából végeztünk régészeti feltárást az építkezést megelőzően. 1999-ben már sor került egy kisebb, szondázó jellegű kutatásra.

Az újkori épületekkel erősen bolygatott telken török kori, középkori, római és késő bronzkori objektumok kerültek elő. A török hódoltság korából két nagy hulladékgödört és három, melléklet nélküli, koporsós sírt tártunk fel.

Az e területen feltárt legidősebb régészeti jelenségek a késő bronzkorból származnak. A kb. 100–102 m-es (Af.) magasságban jelentkező egykori humuszszintből a későbbi időszakokban nem bolygatott zónákban számos, a sárga altalajba beásott őskori gödört, gödörkomplexumot sikerült dokumentálnunk. Közülük is kiemelkednek a 159. és a 350 sz., faszén-, és hamucsíkos betöltésű objektumok, melyek beásási szintjén valószínűleg összedőlt kemence maradványait találtuk. A gyűjtött kerámiatöredékek (árkolt vállú, behúzott turbántekercses peremű tálak) egyértelműen a késő bronzkori urnamezős kultúra időszakára tehetők.

A római korban a terület jelentőségét a telektől Ny-ra, körülbelül a mai Fő utca útvonalában futó limes-út határozta meg. Az ebből Ny felé kiágazó út részlete telkünkől Ny-ra, a Tölgyfa u. 24. sz. telken került napvilágra. A telektől D-re, a Feketesas u. D-i oldalán végzett leletmentés során I. századi rétegeket, egy kőépület és egy temető részletét tártuk fel. A 2000. évi kutatás során a középkori út alatt római köves szint került elő, D-i oldalán tetőcserepek omladékával. Az épület falait sajnos csak kisedés formájában tudtuk megfigyelni. A korábbi periódusból paticsos omladék alatt, agyagfal alapozás maradványai kerültek napvilágra. A terület DNy-i részén egy kövekkel kirakott kutat találtunk. Teljesen feltárni sajnos a feltörő víz miatt nem tudtuk, de a belőle előkerült girland díszes falfestménytöredék arra utal, hogy itt jelentős, díszes kivitelezésű épületnek kellett állnia a 2–3. században.

A középkorban itt helyezkedett el Gézavására, majd Felhévíz, amely a 15. század folyamán mezővárosi rangra emelkedett. A legkorábbi objektumok (egy kisebb kemence és néhány hulladékgödör) a 11–12. századra keltezhetők. A 14. századi planírozási réteg felett a terület K-i részén egy É-D irányú köves utat tártunk fel, amelyet kétszer megújítottak, az egyenetlenségekbe szemetet (főleg állatcsontot) terítettek. Az úttól Ny-ra egy az agyagos altalajba vágott, bélés nélküli kutat találtunk,

amely Ny-ról, a hegy felől egy éren keresztül kapta a vizet. A kúttól É-ra három, egymásba vágott, nagyméretű tárológödör került elő, melyeket a 15. század folyamán töltöttek be. A tárolóvermek fölött többször megújított agyagpadlót tártunk fel. Az épület felmenő szerkezete nem ismert, szélét néhol kövekkel erősítették meg. É-i oldalán két nagyobb cölöplyuk volt. Az agyagpadlókon több égetőhelyet is találtunk (az alsókon csak elszíneződést lehetett megfigyelni), a legfelső egy összedőlt kemence maradványaival. Az égett, paticsos részekből sok szeg és több patkódarab került elő, így feltételezhető, hogy az épület egy kovácműhely maradványa lehetett.

H. KÉRDŐ KATALIN – KOVÁCS ESZTER – SZILAS GÁBOR

46. Budapest, II. Ürömi utca 45.
U, Ró, Á

2000. június 13. és augusztus 4. között két lépésben (próbaásatás és kiegészítő feltárás) kutattunk a telken a tulajdonos Buda Forest Kft. megbízásából. A telek teljes területe, azaz megközelítőleg 410 m², átlag 3,5 m mélységben kerül beépítésre.

A kutatás során azonosítottuk a Szépvölgyi-árok ősmedrét, amely neolitikus (Dunántúli Vonaldíszes Kerámia kultúra) leleteket (pl. kovából készült sarlópenge) tartalmazó humusszal feltöltődött. A feltöltődést követően további vízmozgásra utaló természetes árkok alakultak ki. A telek északi végén egy ilyen „másodlagos” árok alján ÉNy-DK-i irányú, római kori, 80 cm széles kőfal alapjának egy szakaszát tártuk fel. A fal része lehetett a régészeti kutatás által a terület közelében lokalizált Jupiter-Teutanus áldozati központnak.

A telek területe a középkorban a mezőgazdasági művelés alá vont vidékbe tagolódott. Erre utal a modern feltöltés alatti átszántott, Árpád-kori cserepeket tartalmazó humusz és az ebben a rétegben található két időszakos tűzhely is.

Az újkor során beépítésre került a terület, és a kijelölt telek DK-i sarkában földbevéjt, feltehetőleg fával burkolt földfalú pincét, fölé kőfalakkal épített lakóépületet létesítettek.

A munkálatokat első lépésben egy hosszanti és három keresztirányú kutatóárokmal végeztük, majd az eredmények függvényében az árkok összebontásával folytattuk. A megfigyelt régészeti jelenségeket sztratiográfiai lapokon rögzítettük, továbbá a klasszikus dokumentálási módszereket alkalmaztuk. Az előkerült leleteket a Budapesti Történeti Múzeum középkori leletraktárában és az Aquincumi Múzeum leletraktárában helyeztük el. A telek É-i végében előkerült római kori kőfal helyben történő megőrzését kötöttük ki a beruházó számára.

A feltárás eredményei alapján újabb mozaikszemet kaptunk a Buda és Óbuda közötti terület településtörténetéhez.

KÁRPÁTI ZOLTÁN